Επίσημη Εφημερίδα
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

EL
Σειρά C

C/2025/106

10.1.2025

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Αποκλίσεις στην κοινωνική προστασία εν γένει και ειδικότερα όσον αφορά τις νέες μορφές εργασίας και τους απασχολούμενους σε άτυπες μορφές εργασίας

(γνωμοδότηση πρωτοβουλίας)

(C/2025/106)

Εισηγήτρια: **Maria del Carmen BARRERA CHAMORRO**

Σύμβουλοι	Anna KWIATKIEWICZ (για την Ομάδα I) Cristóbal MOLINA NAVARRETE (για την εισηγήτρια, Ομάδα II)
Απόφαση της συνόδου ολομέλειας	15.2.2024
Νομική βάση	Άρθρο 52 παράγραφος 2 του Εσωτερικού Κανονισμού Γνωμοδότηση πρωτοβουλίας
Αρμόδιο όργανο	Τμήμα «Απασχόληση, κοινωνικές υποθέσεις, δικαιώματα του πολίτη»
Έγκριση από το τμήμα	3.10.2024
Έγκριση από την Ολομέλεια	23.10.2024
Σύνοδος ολομέλειας αριθ.	591
Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας (υπέρ/κατά/αποχές)	140/13/51

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1. Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΕΟΚΕ) υπενθυμίζει ότι η ΕΕ και τα κράτη μέλη, λαμβάνοντας υπόψη τα κοινωνικά δικαιώματα όπως αυτά που ορίζονται στον Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Χάρτη, επιδιώκουν, εκτός από την επίτευξη υψηλού επιπέδου απασχόλησης και τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και εργασίας, την επίτευξη κατάλληλης κοινωνικής προστασίας (άρθρο 151 της ΣΛΕΕ). Στο ίδιο πνεύμα, η αρχή 12 του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων αναγνωρίζει το «δικαίωμα σε επαρκή κοινωνική προστασία» για τους εργαζομένους, ανεξαρτήτως του είδους και της διάρκειας της σχέσης απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένων, «υπό συγκρίσιμες συνθήκες», των αυτοαπασχολουμένων.

1.2. Η ΕΟΚΕ επισημαίνει, σύμφωνα με πρόσφατη έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ότι, στις πιο ανταγωνιστικές οικονομίες και στις πιο δυναμικές αγορές εργασίας (όπως αυτές της ΕΕ και των κρατών μελών), οι λεγόμενες άτυπες μορφές εργασίας έχουν αναπτυχθεί εδώ και αρκετές δεκαετίες. Στην εν λόγω έκθεση επιβεβαιώνεται ότι αντιστοιχούν σε περισσότερο από το ένα τρίτο του εργατικού δυναμικού στην ΕΕ. Σύμφωνα με τις εκθέσεις της Διεθνούς Οργάνωση Εργασίας (ΔΟΕ) για το θέμα αυτό, τα βαθύτερα αίτια αυτών των διεργασιών μετάβασης από την επίσημη στην άτυπη εργασία είναι ποικίλα και αυξανόμενα, όπως η παγκοσμιοποίηση, οι καινοτομίες στην οργανωτική δομή των επιχειρήσεων, η ψηφιοποίηση, οι ίδιες οι συνθήκες κοινωνικής προόδου, καθώς και οι αλλαγές και τα κενά στη ρύθμιση των εργασιακών σχέσεων.

1.3. Η ΕΟΚΕ σημειώνει τη συναίνεση των θεσμικών οργάνων (ΔΟΕ, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Συμβούλιο, Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο), βάσει των διαθέσιμων μελετών, να συμπεριληφθούν στις άτυπες μορφές εργασίας όλες οι μορφές εργασίας που δεν αντιστοιχούν στην επίσημη (μισθωτή και εξαρτημένη, πλήρης και σταθερή) με τη συμπερίληψη και νέων μορφών εργασίας (προσωρινή απασχόληση, μερική απασχόληση, διαλείπουσα απασχόληση, απασχόληση με σύμβαση έργου, απασχόληση σε ψηφιακές πλατφόρμες, συγκαλυμμένες εργασιακές σχέσεις, οικονομικά εξαρτώμενη ή επισφαλής αυτοαπασχόληση). Μολονότι η ΔΟΕ κάνει σαφή διάκριση ανάμεσα στην άτυπη και την επισφαλή εργασία, οι εργαζόμενοι σε άτυπες μορφές εργασίας δεν έχουν το ίδιο επίπεδο προστασίας με τους επισήμως εργαζομένους, με συνέπεια, σε πολλές περιπτώσεις, να μην διασφαλίζεται η δυνατότητα καταβολής επαρκών και βιώσιμων επιδομάτων.

1.4. Η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι σχεδόν όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ έχουν επικυρώσει τον Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Χάρτη (τουλάχιστον την έκδοση του 1961), το οποίο σημαίνει ότι έχουν συμφωνήσει «να διατηρούν το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης σε ικανοποιητικό επίπεδο τουλάχιστον ίδιο με εκείνο που είναι απαραίτητο για την επικύρωση του Ευρωπαϊκού Κώδικα Κοινωνικής Ασφάλισης», καθώς και «να καταβάλλουν προσπάθειες σταδιακής ανέλιξης του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης σε υψηλότερο επίπεδο», όπως ορίζεται στο άρθρο 12 παράγραφοι 2 και 3. Ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ προτρέπει τα θεσμικά όργανα και τα κράτη μέλη της ΕΕ, βάσει των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους και κατόπιν διεξαγωγής κοινωνικού διαλόγου στα κατάλληλα επίπεδα, να μεριμνήσουν για την προσαρμογή των συστημάτων κοινωνικής προστασίας στις άτυπες μορφές εργασίας με μέλημα την επαρκή και βιώσιμη κάλυψη και παροχή υπηρεσιών για τη διασφάλιση αξιοπρεπούς εργασίας και διαβίωσης.

1.5. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι, με την επιφύλαξη της δυνατότητας διερεύνησης ενός κανονιστικού μέσου, η πορεία που περιγράφεται στη σύσταση του Συμβουλίου προς τα κράτη μέλη σχετικά με την πρόσβαση στην κοινωνική προστασία τόσο των μισθωτών όσο και των αυτοαπασχολουμένων επιτρέπει την επίτευξη προόδου όσον αφορά:

α) κατάλληλα συστήματα κοινωνικής προστασίας (κάλυψη των κενών στην επίσημη υπαγωγή σε καθεστώς προστασίας)·

β) σωρευτικά ή μεταβιβάσιμα δικαιώματα μεταξύ συστημάτων (αποτελεσματική κάλυψη)·

γ) επαρκείς απολαβές με αναλογικές εισφορές (επάρκεια)·

δ) κατάλληλη πληροφόρηση ως προς τα συναφή δικαιώματα και τις υποχρεώσεις (διαφάνεια).

1.6. Σύμφωνα με τη ΔΟΕ, τα κατάλληλα και βιώσιμα συστήματα κοινωνικής προστασίας αποτελούν απαραίτητη προϋπόθεση για τη διασφάλιση της ποιότητας ζωής όλων των ανθρώπων. Επομένως, η ΕΟΚΕ κρίνει αναγκαίο —και σύμφωνα με τις εθνικές πρακτικές— τα κράτη μέλη να προκρίνουν συστήματα κοινωνικής προστασίας, με έμφαση όχι μόνο στους —επίσημους ή άτυπους — εργαζομένους, αλλά στο σύνολο των πολιτών και στα οποία θα προβλέπεται η χορήγηση σε όσους αδυνατούν να εργαστούν ελάχιστου εισοδήματος σε συνδυασμό με την παροχή βοήθειας και κινήτρων επιστροφής στην εργασία όσων μπορούν να εργαστούν, σύμφωνα με την αρχή 14 του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, με την ανά πάσα στιγμή διασφάλιση επαρκούς προστασίας και της οικονομικής βιωσιμότητας των συστημάτων.

1.7. Προτρέπει τα κράτη μέλη της ΕΕ, ως προϋπόθεση αυτής της μετάβασης, να προβούν σε ενδελεχή και ολοκληρωμένη επανεξέταση των πηγών χρηματοδότησης των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, έτσι ώστε, χωρίς να τίθεται σε κίνδυνο η δημιουργία θέσεων εργασίας, να διασφαλίζεται η οικονομική τους βιωσιμότητα. Η ΕΕ μπορεί να υποστηρίξει τα κράτη μέλη στην προσπάθεια αυτή, διευκολύνοντας την ανταλλαγή εμπειριών σχετικών με την επανεξέταση/μεταρρύθμιση των εθνικών συστημάτων κοινωνικής προστασίας.

1.8. Η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει ότι —μέσω του κοινωνικού διαλόγου— την πρωταρχική ευθύνη για την προσαρμογή των συστημάτων κοινωνικής προστασίας στις αλλαγές της οικονομίας και της αγοράς εργασίας φέρουν τα κράτη μέλη. Ωστόσο, η ΕΕ θα πρέπει, βάσει της αρχής της επικουρικότητας, να καταβάλει πιο σύντονη προσπάθεια για να βοηθήσει τα κράτη μέλη να υπερβούν τα εμπόδια που θεωρούνται τα πλέον σοβαρά στην προσπάθεια να επανεξεταστούν και, όπου είναι αναγκαίο, να καλυφθούν τα κενά τους στην κοινωνική προστασία της άτυπης εργασίας· και τούτο, έτσι ώστε, χωρίς να ακυρώνονται τα πλεονεκτήματά τους όσον αφορά την ελαστικότητα στις επιχειρήσεις και στους εργαζομένους, να εξασφαλίζονται επαρκή και βιώσιμα οφέλη συγκρίσιμα με εκείνα της επίσημης εργασίας.

1.9. Η ΕΟΚΕ σημειώνει ότι το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τα εθνικά δικαστήρια περιορίζουν τη δυνατότητα θέσπισης, μέσω των εθνικών νομοθεσιών, θετικών διακρίσεων για την κάλυψη του χάσματος μεταξύ των φύλων στην κοινωνική προστασία. Με αυτό κατά νου, η ΕΟΚΕ προτείνει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Συμβούλιο να προβούν στη μεταρρύθμιση της οδηγίας 79/7/ΕΚ ([1]) με σκοπό την επικαιροποίησή της. Ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ εισηγείται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή να αξιολογήσει το συντομότερο δυνατόν την εφαρμογή της οδηγίας 79/7/ΕΚ και, κατά περίπτωση, να προτείνει στο Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τις μεταρρυθμίσεις που κρίνονται ενδεδειγμένες, έτσι ώστε τα κράτη μέλη —μέσω του κοινωνικού διαλόγου— να προβούν στην αποτελεσματική κάλυψη αυτών των κενών, σύμφωνα με το άρθρο 157 παράγραφος 4 της ΣΛΕΕ.

1.10. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι η ανταλλαγή εμπειριών μεταξύ των κρατών μελών αποτελεί χρήσιμο πρόσθετο τρόπο προαγωγής των βέλτιστων πρακτικών με σκοπό —μέσω της διόρθωσης τυχόν υφιστάμενων αποκλίσεων— την προσαρμογή των εθνικών συστημάτων κοινωνικής προστασίας στις σύγχρονες αγορές εργασίας όπου υπάρχουν διάφοροι τύποι συμβάσεων και συμφωνιών με το 40% ([2]) εξ αυτών να συνίσταται σε άτυπη εργασία. Συνεπώς, εισηγείται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή να προωθήσει τέτοιες επαφές αμοιβαίας μάθησης, διευκολύνοντας τη συμμετοχή των εθνικών κοινωνικών εταίρων και της ΕΟΚΕ σε αυτές.

([1]) Οδηγία 79/7/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 19ης Δεκεμβρίου 1978 περί της προοδευτικής εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως μεταξύ ανδρών και γυναικών σε θέματα κοινωνικής ασφαλίσεως (ΕΕ L 6 της 10.1.1979, σ. 24).

([2]) Έκθεση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο για την εφαρμογή της σύστασης του Συμβουλίου σχετικά με την πρόσβαση στην κοινωνική προστασία για τους εργαζομένους και τους αυτοαπασχολουμένους, Βρυξέλλες, 31.1.2023, COM(2023) 43 final.

2. **Ιστορικό, αιτιολόγηση και κύρια στοιχεία του αντικειμένου της γνωμοδότησης**

2.1. Η εξασφάλιση επαρκούς κοινωνικής προστασίας όλων αποτελεί μέρος της έννοιας της αξιοπρεπούς εργασίας. Αυτό επιβεβαιώθηκε εκ νέου από την ΕΟΚΕ στη γνωμοδότησή της σχετικά με την ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την αξιοπρεπή εργασία παγκοσμίως ([3]).

2.2. Ένα βιώσιμο μέλλον της ΕΕ μπορεί να θεμελιωθεί μόνο με τον συνδυασμό ενός άρτιου ανταγωνιστικού οικονομικού συστήματος και μιας ισχυρής κοινωνικής διάστασης. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η ΕΟΚΕ τάσσεται υπέρ της βελτίωσης της κοινωνικής προστασίας όλων ως θεμελιώδους στοιχείου και αναπόσπαστου μέρους του ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου. Αυτό, άλλωστε, συνιστάται στη γνωμοδότηση με θέμα την εφαρμογή του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, με σκοπό να καταστούν τα συστήματα κοινωνικής προστασίας αξιόπιστα, αποτελεσματικά και επαρκή ([4]), με σεβασμό των διαφορετικών εθνικών παραδόσεων και της κατανομής αρμοδιοτήτων.

2.3. Η ΕΟΚΕ διαπιστώνει σημαντική μετατόπιση από την επίσημη μορφή εργασίας (μισθωτή, συμβάσεις αορίστου χρόνου, πλήρους απασχόλησης) σε άτυπες, παραδοσιακές (μερική απασχόληση, συμβάσεις ορισμένου χρόνου, διαλείπουσα απασχόληση) και νέες μορφές (εργασία σε ψηφιακές πλατφόρμες, οικονομικά εξαρτώμενη ή επισφαλής αυτοαπασχόληση ([5])) (ΔΟΕ, 2016 ([6])· Eurofound, 2017 ([7])· Συμβούλιο, 2019 ([8])· Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2023 ([9])). Οι αλλαγές στον κόσμο της εργασίας, οι μακροοικονομικές διακυμάνσεις και κρίσεις και οι κανονιστικές μεταρρυθμίσεις επηρεάζουν όλες αυτές τις διεργασίες.

2.4. Η ΕΟΚΕ είχε ήδη την ευκαιρία να εκφράσει την υποστήριξή της προς την ενίσχυση των όρων διαφάνειας και προβλεψιμότητας της εργασίας στο ενωσιακό και το εθνικό δίκαιο για τους εργαζομένους και δη όσους επιδίδονται σε άτυπες μορφές εργασίας ([10]). Οι εν λόγω όροι διαφάνειας περιλαμβάνουν την κοινωνική προστασία.

2.5. Δεδομένων αυτών των εξελίξεων στην οικονομία και στις αγορές εργασίας, στα θεσμικά όργανα της ΕΕ διατυπώνεται η προειδοποίηση ότι, εκτός από τις ευκαιρίες ελαστικότητας στην οργάνωση της εργασίας που παρέχουν αυτές οι άτυπες μορφές τόσο στις επιχειρήσεις όσο και στα άτομα, ενέχουν επίσης κινδύνους λόγω της οικονομικής επισφάλειας. Συν τοις άλλοις, όπως έχουν επισημάνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2023) και η ΔΟΕ (2016), αυτά τα κενά στην κοινωνική προστασία μπορούν να έχουν αρνητικό αντίκτυπο στην οικονομία και την κοινωνία στο σύνολό τους, διότι θέτουν εν αμφιβόλω την εγχώρια ζήτηση, τις επενδύσεις σε ανθρώπινο δυναμικό και την κοινωνική συνοχή.

2.6. Η ΕΟΚΕ συμφωνεί με το Συμβούλιο και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ότι οι συνεχιζόμενες ελλείψεις των συστημάτων κοινωνικής προστασίας όσον αφορά τις άτυπες μορφές εργασίας επιτείνουν το χάσμα μεταξύ των γενεών, των φύλων ή των κοινωνικών ομάδων. Ο κύριος λόγος αυτής της εν δυνάμει κοινωνικής ανισότητας έγκειται στο ότι η πλειονότητα των νέων, των μεταναστών και των γυναικών εργάζεται σε άτυπο καθεστώς, με συνέπεια να είναι αυτές οι ομάδες του πληθυσμού που επιδίδονται σε προσωρινή, μερική, διαλείπουσα ή ασυνεχή απασχόληση, να συνάπτουν συμβάσεις έργου ή μηδενικών ωρών εργασίας κ.λπ.

2.7. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι, σύμφωνα με όσα προτείνει η ΔΟΕ, με αυτά τα δεδομένα, η μείωση των ελλείψεων στην υπαγωγή σε επαρκή κοινωνική προστασία των άτυπων μορφών εργασίας —συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, ιδίως των οικονομικά εξαρτώμενων αυτοαπασχολουμένων και όσων βρίσκονται σε επισφαλή κατάσταση— μέσω ενός συνδυασμού ενδεδειγμένων νομοθετικών και μη νομοθετικών μεταρρυθμίσεων, μέτρων πολιτικής και οικονομικής στήριξης θα συμβάλει αποφασιστικά στη μείωση των ανισοτήτων, συμπεριλαμβανομένου του χάσματος μεταξύ των φύλων στην κοινωνική προστασία ([11]).

([3]) Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Η αξιοπρεπής εργασία παγκοσμίως» [COM(2022) 66 final] (ΕΕ C 486 της 21.12.2022, σ. 149).

([4]) Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Ο ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων — Αξιολόγηση της αρχικής εφαρμογής και συστάσεις για το μέλλον» (γνωμοδότηση πρωτοβουλίας) (ΕΕ C 14 της 15.1.2020, σ. 1).

([5]) https://www.ela.europa.eu/sites/default/files/2023-04/Study-on-the-extent-of-dependent-self-employment-in-the-EU.pdf.

([6]) https://www.ilo.org/publications/non-standard-employment-around-world-understanding-challenges-shaping.

([7]) https://www.eurofound.europa.eu/en/publications/2017/non-standard-forms-employment-recent-trends-and-future-prospects.

([8]) ΕΕ C 387 της 15.11.2019, σ. 1.

([9]) COM(2023) 43 final.

([10]) Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Πρόταση σύστασης του Συμβουλίου σχετικά με την πρόσβαση στην κοινωνική προστασία για τους εργαζομένους και τους αυτοαπασχολούμενους» [COM(2018) 132 final] (ΕΕ C 440 της 6.12.2018, σ. 135).

([11]) Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Ισότητα των φύλων στις ευρωπαϊκές αγορές εργασίας» (Διερευνητική γνωμοδότηση κατόπιν αίτησης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου) (ΕΕ C 110 της 22.3.2019, σ. 26).

2.8. Η ΕΟΚΕ λαμβάνει υπόψη της την έκθεση ([12]) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προς το Συμβούλιο για την εφαρμογή της σύστασης του Συμβουλίου σχετικά με την πρόσβαση στην κοινωνική προστασία για τους εργαζομένους και τους αυτοαπασχολουμένους, σύμφωνα με την οποία, το 2021, σχεδόν το 40 % του απασχολούμενου πληθυσμού στην ΕΕ επιδιδόταν σε άτυπες μορφές εργασίας. Σχεδόν ένα εκατομμύριο άτομα είναι οικονομικά εξαρτώμενοι αυτοαπασχολούμενοι. Η ΕΟΚΕ σημειώνει ότι σε ένα σημαντικό τμήμα της διεθνούς νομικής βιβλιογραφίας ([13]), την οποία χρησιμοποιεί η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, καταδεικνύεται ότι τα περισσότερα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης παρουσιάζουν ελλείψεις όσον αφορά την επαρκή προστασία αυτών των περιπτώσεων άτυπων εργαζομένων.

2.9. Η ΕΟΚΕ σημειώνει ότι η ΔΟΕ εκφράζει επίσης την ανησυχία της για τον αυξημένο κίνδυνο οικονομικής επισφάλειας στις άτυπες μορφές εργασίας και, για την αποτροπή του, ζητεί να ληφθούν νομοθετικά και πολιτικά μέτρα τα οποία, χωρίς να στερήσουν από τις άτυπες θέσεις εργασίας την ελαστικότητα που τις χαρακτηρίζει, θα εγγυώνται επαρκή κοινωνική προστασία (υπαγωγή σε καθεστώς αποτελεσματικής και επαρκούς κάλυψης με διαφάνεια) ([14]). Οι σύγχρονες αγορές εργασίας προσφέρουν μεν περισσότερες και καλύτερες ευκαιρίες, αλλά και συνυπάρχουν με πολλές καταστάσεις ελλιπούς κοινωνικής προστασίας. Συνεπώς, η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι τα θεσμικά όργανα και τα κράτη μέλη της ΕΕ, βάσει των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους και κατόπιν διεξαγωγής κοινωνικού διαλόγου στα κατάλληλα επίπεδα, πρέπει να καταβάλουν μεγαλύτερη προσπάθεια για την προσαρμογή των συστημάτων κοινωνικής προστασίας στις άτυπες μορφές εργασίας με μέλημα την επαρκή και βιώσιμη κάλυψη και παροχή υπηρεσιών για τη διασφάλιση αξιοπρεπούς εργασίας και διαβίωσης. Χρειάζονται σταθερά και υψηλά ποσοστά απασχόλησης για τη στήριξη της βιωσιμότητας των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης.

3. **Το ενωσιακό πλαίσιο και η θεσμική και επιστημονική συμβολή**

3.1. Η ΕΟΚΕ υπενθυμίζει ότι η αρχή 12 του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων αναγνωρίζει το «δικαίωμα σε επαρκή κοινωνική προστασία» για όλους τους εργαζομένους, ανεξαρτήτως του είδους και της διάρκειας της σχέσης εργασίας τους. Τα εν λόγω δικαιώματα αναγνωρίζονται επίσης, υπό συγκρίσιμους όρους, στους αυτοαπασχολουμένους. Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενθαρρυνθούν και να υποστηριχθούν κατά τη μεταρρύθμιση των εθνικών τους συστημάτων κοινωνικής προστασίας να εξασφαλίσουν τη δυνατότητα όλων να απολαύουν κοινωνικής προστασίας, ανεξαρτήτως του τύπου της σύμβασης εργασίας, μη εξαιρουμένων των αυτοαπασχολουμένων. Για τον λόγο αυτόν, οι εργαζόμενοι σε άτυπες μορφές εργασίας θα πρέπει να μπορούν να απολαύουν προστασίας ισοδύναμης με εκείνης των επισήμως εργαζομένων, έτσι ώστε να έχουν επαρκή και βιώσιμα οφέλη ανάλογα των ασφαλιστικών εισφορών τους.

3.2. Για να επιτευχθεί αυτός ο στόχος κοινωνικής πολιτικής, στις 8 Νοεμβρίου 2019 το Συμβούλιο «Απασχόληση, Κοινωνική Πολιτική, Υγεία και Καταναλωτές» (EPSCO) εξέδωσε τη σύστασή του ([15]) σχετικά με την πρόσβαση στην κοινωνική προστασία, στην οποία συνέστησε στα κράτη μέλη να μεριμνούν ώστε όλοι οι —αυτοαπασχολούμενοι και μη— εργαζόμενοι να μπορούν να επωφελούνται από τα εξής:

α) συστήματα κοινωνικής προστασίας (κάλυψη των κενών στην επίσημη υπαγωγή σε καθεστώς προστασίας)·

β) σωρευτικά ή μεταβιβάσιμα δικαιώματα μεταξύ συστημάτων (αποτελεσματική κάλυψη)·

γ) επαρκείς απολαβές με αναλογικές εισφορές (επάρκεια)·

δ) κατάλληλη πληροφόρηση ως προς τα συναφή δικαιώματα και τις υποχρεώσεις (διαφάνεια).

3.3. Στην παράγραφο 19 της σύστασης του Συμβουλίου ζητείται από τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν τις καθιερωμένες αρχές και να υποβάλουν σχέδιο υποβολής εκθέσεων με θέμα τη σχετική δράση που πρέπει να αναληφθεί σε εθνικό επίπεδο. Μέχρι τον Δεκέμβριο του 2022 όλα τα κράτη μέλη πλην του Λουξεμβούργου είχαν υποβάλει το εν λόγω εθνικό σχέδιο εφαρμογής. Τα εθνικά σχέδια εφαρμογής συζητήθηκαν από τους υπουργούς Απασχόλησης, Κοινωνικής Πολιτικής, Υγείας και Καταναλωτών τον Δεκέμβριο του 2021 ως μέρος του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, καθώς και τον Μάιο του 2022 στο πλαίσιο της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας. Ζητήθηκε επίσης η γνώμη των κοινωνικών εταίρων (Μάιος 2022).

([12]) COM(2023) 43 final.

([13]) S. Spasova κ.ά. (2017). *Access to Social Protection for People Working on Non-Standard Contracts and as Self-Employed in Europe. A Study of National Policies*, έκθεση του Ευρωπαϊκού Δικτύου Κοινωνικής Πολιτικής για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Λουξεμβούργο, 2017· M. Westerveld και M. Olivier (επιμ.), *Social Security outside the Realm of the Employment Contract. Informal Work and Employee-Like Workers*, Cheltenham, Edward Elgar, 2019· I. Daugareilh, Introduction: social protection for digital platform workers in Europe, *International Social Security Review*, τομ. 74, τ. 3-4, ειδική έκδοση, 2021, σ. 5-12.

([14]) *Non-standard employment around the world: Understanding challenges, shaping prospects*, Γενεύη, ΔΟΕ, 2016, σ. 18-19.

([15]) https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=el&catId=89&furtherNews=yes&newsId=9478.

3.4. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει εξετάσει τον μέχρι στιγμής βαθμό επίτευξης των στόχων της σύστασης του Συμβουλίου από τα κράτη μέλη. Η ΕΟΚΕ λαμβάνει υπόψη της την έκθεση ([16]) που υποβλήθηκε για τον σκοπό αυτό (Ιανουάριος 2023), στην οποία επισημαίνει κάποια πρόοδο και πολλές ελλείψεις. Μαζί με τα εθνικά σχέδια εφαρμογής, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συνεκτίμησε τους στόχους των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων που συνδέονται με τη βελτίωση της κοινωνικής προστασίας της άτυπης εργασίας στα εθνικά σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

3.5. Η ΕΟΚΕ σημειώνει ότι τα εθνικά σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας επιταχύνουν την ψηφιακή και την πράσινη μετάβαση. Η ψηφιακή μετάβαση προωθεί την επέκταση της ψηφιακής οικονομίας και της εργασίας σε ψηφιακές πλατφόρμες. Προσφέρει σημαντικές ευκαιρίες πρόσβασης στην αγορά εργασίας και απόκτησης πρόσθετων εσόδων που βελτιώνουν τα εισοδήματα, αλλά προκαλεί επίσης κενά στην κοινωνική προστασία που δυσχεραίνουν την επίτευξη αξιοπρεπούς διαβίωσης, ιδίως όσον αφορά τις πλέον ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού.

3.6. Για να επιτευχθεί ο στόχος της επαρκούς κοινωνικής προστασίας που προβλέπεται στο άρθρο 151 της ΣΛΕΕ, η ΕΟΚΕ θεωρεί αναγκαίο να δοθεί έμφαση στη δίκαιη και αποτελεσματική υλοποίηση της πράσινης μετάβασης, η οποία προϋποθέτει επίσης την προσαρμογή και την ενίσχυση των ήδη υπαρχόντων δικτύων κοινωνικής ασφάλισης των κρατών μελών, με την υποστήριξη της ΕΕ και κατόπιν διεξαγωγής κοινωνικού διαλόγου στα διάφορα κατάλληλα επίπεδα. Κατ' αυτόν τον τρόπο θα αντισταθμιστούν οι επιπτώσεις της προσπάθειας καταπολέμησης της κλιματικής αλλαγής στην ευημερία των πλέον ευάλωτων ατόμων, ομάδων και περιοχών.

3.7. Από τις αρχές του 2022 ανέκυψε ένα νέο πρόβλημα στις οικονομίες, τις κοινωνίες και τα συστήματα προστασίας της ΕΕ: το οικονομικό και γεωπολιτικό περιβάλλον που έχει προκαλέσει η εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία. Αυτή η συνεχιζόμενη σύρραξη ενέχει νέους κινδύνους φτώχειας για τα ήδη ευάλωτα νοικοκυριά και δη για εκείνα των οποίων τα μέλη είναι χαμηλής ειδίκευσης, δεν εργάζονται με πλήρες ωράριο, επιδίδονται σε άλλες μορφές άτυπης εργασίας ή είναι οικονομικά μη ενεργά. Εξ ου και η ανάγκη προαγωγής —μέσω του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου— βιώσιμων και χωρίς αποκλεισμούς εθνικών συστημάτων κοινωνικής προστασίας, καθότι προσποριζουν κοινωνικά και οικονομικά οφέλη. Τα συστήματα αυτά είναι σημαντικά για την εύρυθμη λειτουργία των αγορών εργασίας, καθότι παρέχουν αρωγή όταν ανακύπτουν δυσκολίες κατά τη διάρκεια της ζωής του ατόμου, όπως η ασθένεια ή η ανεργία. Ταυτόχρονα, τα συστήματα αυτά θα υποστηρίξουν τη μετάβαση από μια θέση εργασίας σε άλλη και θα μειώσουν τις περιόδους ανεργίας για όσους είναι ικανοί προς εργασία.

3.8. Η ΕΟΚΕ σημειώνει ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Συμβούλιο έχουν αναλάβει από το 2019 διάφορες —επίσης νομοθετικές— πρωτοβουλίες που συνδέονται με την προστασία της άτυπης εργασίας (επάρκεια των κατώτατων μισθών, επαρκές ελάχιστο εισόδημα που διασφαλίζει την ενεργό ένταξη, οδηγία για διαφανείς και προβλέψιμους όρους εργασίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση που συμπεριλαμβάνει πληροφορίες σχετικές με την κοινωνική ασφάλιση, οδηγία για τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας των εργαζομένων σε πλατφόρμες κ.λπ.).

3.9. Η ΕΟΚΕ παρατηρεί ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρακολουθεί τα ζητήματα κοινωνικής προστασίας μέσω του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Συν τοις άλλοις, με τον δείκτη επιδόσεων κοινωνικής προστασίας (εποπτικό μέσο που αναπτύχθηκε από κοινού με την Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας για τον καθορισμό των κύριων κοινωνικών τάσεων στην ΕΕ) καθορίζεται κάθε χρόνο ποια κράτη μέλη αντιμετωπίζουν σοβαρά κοινωνικά ζητήματα σχετικά με την υπαγωγή στην κοινωνική προστασία.

4. **Γενικές παρατηρήσεις**

4.1. Η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι σχεδόν όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ έχουν επικυρώσει τον Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Χάρτη, το οποίο σημαίνει ότι έχουν συμφωνήσει «να διατηρούν το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης σε ικανοποιητικό επίπεδο τουλάχιστον ίδιο με εκείνο που είναι απαραίτητο για την επικύρωση του Ευρωπαϊκού Κώδικα Κοινωνικής Ασφάλισης», καθώς και «να καταβάλλουν προσπάθειες σταδιακής ανέλιξης του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης σε υψηλότερο επίπεδο», όπως ορίζεται στο άρθρο 12 παράγραφοι 2 και 3 ([17]). Ως εκ τούτου, δεσμεύονται να προσαρμόζονται συνεχώς στις αλλαγές στις αγορές εργασίας εν μέσω μεταβαλλόμενων και ανταγωνιστικών οικονομιών, με επιδίωξη τη δίκαιη κοινωνική προστασία όλων εντός κατάλληλων, επαρκών και βιώσιμων συστημάτων και, κατά περίπτωση, πρέπει να υποστηρίζονται στην προσπάθειά τους.

4.2. Η ΕΟΚΕ σημειώνει, δεδομένης της έκθεσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (2023), ότι η συντριπτική πλειονότητα των συστημάτων κοινωνικής προστασίας εξακολουθεί να είναι σχεδιασμένη για επίσημες θέσεις εργασίας και επισήμως εργαζομένους (ανταποδοτική προσέγγιση). Ως εκ τούτου, ένα αυξανόμενο μέρος του εργατικού δυναμικού δεν τυγχάνει επαρκούς κοινωνικής προστασίας λόγω της μεγαλύτερης επισφάλειας και τρωτότητας της κατάστασής του στην αγορά εργασίας (μισθωτοί ή αυτοαπασχολούμενοι) ή του είδους της σχέσης εργασίας που διατηρεί.

([16]) COM(2023) 43 final.
([17]) Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης (αναθεωρημένος).

4.3. Η ΕΟΚΕ επισημαίνει την ακραία ετερότητα στην εφαρμογή της σύστασης σε κάθε κράτος μέλος και διαπιστώνει και η ίδια σοβαρές αποκλίσεις από τόπο σε τόπο. Η ΕΟΚΕ συμμερίζεται την ανησυχία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ότι μόνο ελάχιστα κράτη μέλη αναζητούν λύσεις στις ελλείψεις στην πραγματική πρόσβαση, την αποτελεσματική κάλυψη και την επάρκεια της κοινωνικής προστασίας με ολοκληρωμένο και συνεπή τρόπο. Εξ ου και η επείγουσα ανάγκη να ενταθεί και να επιταχυνθεί η προσπάθεια εφαρμογής της σύστασης (βάσει των αρχών της χρηστής διακυβέρνησης), έτσι ώστε να διορθωθούν οι ελλείψεις αυτές. Η προσαρμογή των συστημάτων για την εξασφάλιση καλύτερης πρόσβασης όλων στην κοινωνική προστασία είναι μια μακροπρόθεσμη διαδικασία που περιλαμβάνει τους κοινωνικούς εταίρους και άλλους αρμόδιους εθνικούς οργανισμούς.

4.4. Η ΕΟΚΕ επικροτεί τη χρήση αντικειμενικών δεικτών για τη μέτρηση της προόδου από την έγκριση της σύστασης και μετά. Ωστόσο, πρέπει αυτοί να επικαιροποιηθούν ώστε να βελτιωθεί η διαφάνεια, καθότι έχουν διαπιστωθεί κενά δεδομένων σε διάφορες κατηγορίες άτυπης εργασίας, όπως η εποχική εργασία στους κλάδους της γεωργίας και των τροφίμων (προσωρινά απασχολούμενοι, αποσπασμένοι εργαζόμενοι ή εργαζόμενοι διαλείπουσας απασχόλησης) — εξ ου και οι ελλείψεις που παρουσιάζουν τα στοιχεία της Eurostat. Η προσπάθεια επικαιροποίησης του συνόλου των δεικτών που χρησιμοποιούνται είναι ζωτικής σημασίας για να διασφαλιστεί ότι είναι συγκρίσιμοι και στατιστικά αποδεκτοί.

4.5. Η ΕΟΚΕ λαμβάνει υπόψη της τις ανταλλαγές πληροφοριών μεταξύ των εκπροσώπων των κρατών μελών και των κοινωνικών εταίρων. Ωστόσο, θεωρεί αναγκαίο να βελτιωθεί ο έλεγχος της υπαγωγής στην κοινωνική προστασία σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ και να βελτιστοποιηθούν οι διαθέσιμες πληροφορίες όσον αφορά την εκδήλωση των κινδύνων, τη λήψη παροχών, την ποσοτικοποίηση των ελλείψεων στην επίσημη κάλυψη και την επάρκειά της, δεδομένης της μεγάλης ετερότητας των καταστάσεων στα κράτη μέλη. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να ενθαρρυνθούν να σχεδιάσουν κατάλληλα συστήματα κοινωνικής προστασίας για τους αυτοαπασχολουμένους και να τους ενθαρρύνουν να συμμετέχουν σε όλους τους διαθέσιμους κλάδους.

4.6. Η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι ορισμένοι κλάδοι κοινωνικής προστασίας παρουσιάζουν περισσότερες ελλείψεις. Τούτο ισχύει για τις παροχές ανεργίας (13 κράτη μέλη), τις παροχές ασθενείας (11) και τις παροχές μητρότητας (9). Στις κατηγορίες που επηρεάζονται περιλαμβάνονται οι περιστασιακοί εργαζόμενοι ή οι εργαζόμενοι με απλουστευμένες, βραχυχρόνιες συμβάσεις ορισμένου χρόνου, οι εποχικοί εργαζόμενοι και οι εργαζόμενοι με άλλες ειδικές ανά χώρα συμβάσεις εργασίας. Συν τοις άλλοις, οι αυτοαπασχολούμενοι σε 19 κράτη μέλη και ορισμένοι εργαζόμενοι με άτυπη απασχόληση από 17 εξ αυτών δεν καλύπτονταν σε τουλάχιστον μία κατηγορία κοινωνικής προστασίας.

4.7. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρέπει να καταβάλει μεγαλύτερη προσπάθεια για να βοηθήσει τα κράτη μέλη να ξεπεράσουν τα εμπόδια που έχουν εντοπιστεί, έτσι ώστε να επανεξεταστούν και, όπου είναι αναγκαίο, να καλυφθούν τα κενά κοινωνικής προστασίας τους όσον αφορά την άτυπη εργασία. Εκτός από την ανάγκη να διατηρηθεί επαρκής ελαστικότητα στην αγορά εργασίας, υπάρχει η πολυπλοκότητα της επέκτασης της κάλυψης στους αυτοαπασχολουμένους (ιδίως όσον αφορά τα ταμεία ανεργίας και την αναπηρία) και σε συγκεκριμένες ομάδες, όπως οι εργαζόμενοι σε ψηφιακές πλατφόρμες, οι οικιακοί βοηθοί, οι εργαζόμενοι σε αγροκτήματα κ.λπ., και άρα θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι ορθές πρακτικές.

4.8. Η ΕΟΚΕ γνωρίζει ότι τα μέτρα που αποσκοπούν στη μείωση των άτυπων συμβάσεων, χωρίς την απώλεια σε ελαστικότητα για τις επιχειρήσεις και τους εργαζομένους, συμβάλλουν στον περιορισμό των ελλειμμάτων στην επίσημη και αποτελεσματική κάλυψη (πβ. την εφαρμογή τους στις Κάτω Χώρες, την Πολωνία και τη Γερμανία). Τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν τη μείωση των κοινωνικών και φορολογικών κινήτρων προκειμένου για τις βραχυχρόνιες συμβάσεις ή αυτές των ψευδώς αυτοαπασχολουμένων, τη ρύθμιση της εργασίας σε ψηφιακή πλατφόρμα ή τη μεταρρύθμιση της εργατικής νομοθεσίας για την αντιμετώπιση του κατακερματισμού. Η ορθή κατηγοριοποίηση εξασφαλίζει την υπαγωγή στην κατάλληλη κοινωνική προστασία και δημιουργεί σαφέστερο ρυθμιστικό περιβάλλον.

5. **Ειδικές παρατηρήσεις**

5.1. Η ΕΟΚΕ παρατηρεί ότι η επισκόπηση των 26 εθνικών σχεδίων εφαρμογής δείχνει ότι —σύμφωνα με την έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής— αν και σχεδόν όλα τα σχέδια αναφέρονται σε υφιστάμενα ή εναπομένοντα κενά όσον αφορά την υπαγωγή στην κοινωνική προστασία σε εθνικό επίπεδο, μόνο στα μισά κράτη μέλη καλύπτονται όλες οι ομάδες και τα είδη κενών. Ορισμένα κράτη μέλη θεωρούν ότι έχουν εφαρμόσει όλες τις διατάξεις της σύστασης (Βουλγαρία και Σουηδία) ή σχεδόν όλες (Αυστρία, Τσεχία, Γαλλία, Ουγγαρία και Πολωνία).

5.2. Η ΕΟΚΕ σημειώνει επίσης με ανησυχία τα εξαιρετικά αποκλίνοντα χρονοδιαγράμματα εφαρμογής (είτε έχουν εγκριθεί είτε έχουν προγραμματιστεί) των σχεδίων από τη μια χώρα στην άλλη: 10 σχέδια επικεντρώνονται σε ένα κύριο μέτρο πολιτικής ή νομοθετικό μέτρο, 11 περιλαμβάνουν δέσμη 3 έως 8 μέτρων και μόνο στο σχέδιο του Βελγίου προτείνονται περισσότερα από 30 μέτρα. Μόνο 13 κράτη μέλη αναφέρουν τα ληφθέντα μέτρα.

5.3. Η ΕΟΚΕ θεωρεί απαραίτητο να συνεκτιμώνται στα εθνικά σχέδια εφαρμογής όλες οι ομάδες άτυπων εργαζομένων —και όχι μόνο συγκεκριμένες μικρές ομάδες— και συνιστά την επανεξέταση όλων των συστημάτων / κλάδων κοινωνικής προστασίας με σκοπό τον περιορισμό των υφιστάμενων κενών. Δεκαεπτά κράτη μέλη αντιμετωπίζουν επιλεκτικά την κατάσταση των ελλείψεων στην κοινωνική προστασία και εστιάζουν στους αυτοαπασχολουμένους.

5.4. Η ΕΟΚΕ σημειώνει, δεδομένης της έκθεσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ότι ένα μικρό σύνολο εθνικών σχεδίων εφαρμογής (όπως αυτά του Βελγίου, της Εσθονίας και της Κύπρου) περιλαμβάνει λεπτομερείς πληροφορίες για κάθε σχεδιαζόμενο μέτρο, αλλά στην πλειονότητα των κρατών μελών δεν περιγράφονται λεπτομερώς τα μέτρα που έχουν εξαγγελθεί για το μέλλον. Η ΕΟΚΕ εισηγείται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή να ζητήσει και να αναλύσει πιο διεξοδικά τις ελάχιστες πληροφορίες που αφορούν τα εν λόγω σχέδια, έτσι ώστε να βελτιωθούν οι δείκτες διαφάνειας στις διάφορες μορφές άτυπης εργασίας χωρίς να προκαλούνται πρόσθετες διοικητικές διατυπώσεις.

5.5. Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ανησυχία της επειδή αφ' ενός μόνο σε περιορισμένο αριθμό των εν λόγω σχεδίων αναφέρεται η συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στην κατάρτισή του και αφ' ετέρου δεν γίνεται καμία αναφορά σε άλλα ενδιαφερόμενα μέρη, όπως οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών. Η ΕΟΚΕ προτείνει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν τα σχέδια μέσω του κοινωνικού διαλόγου, με τη βοήθεια κοινωνικών φορέων και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών.

5.6. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι τα σχέδια μπορούν να είναι αποτελεσματικότερα, εάν η Ευρωπαϊκή Επιτροπή απαιτήσει καλύτερη σύνδεση με τα μέτρα πολιτικής που περιλαμβάνονται στα εθνικά σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και στα μέτρα παρακολούθησης στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Κατά την άποψη της ΕΟΚΕ, η σύνδεση αυτή θα μεγιστοποιήσει τη θετική τους επίδραση και θα μειώσει τυχόν ασυνέπειες. Για τον σκοπό αυτό, τα κράτη μέλη πρέπει να λάβουν κατάλληλη υποστήριξη.

5.7. Σύμφωνα με τη ΔΟΕ, τα κατάλληλα και βιώσιμα συστήματα κοινωνικής προστασίας αποτελούν απαραίτητη προϋπόθεση για τη διασφάλιση της ποιότητας ζωής όλων των ανθρώπων. Επομένως, η ΕΟΚΕ κρίνει αναγκαίο να ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να προκρίνουν συστήματα κοινωνικής προστασίας στα οποία θα δίνεται έμφαση, όχι μόνο στους —επίσημους ή άτυπους— εργαζομένους, αλλά στο σύνολο των πολιτών· τούτο δε στο πνεύμα των εθνικών πρακτικών με σκοπό τη μετάβαση —όπου αυτό κρίνεται σκόπιμο— σε γενικότερα συστήματα, με την ανά πάσα στιγμή διασφάλιση επαρκούς προστασίας και της οικονομικής βιωσιμότητάς τους ([18]).

5.8. Η ΕΟΚΕ συνιστά στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, προκειμένου να συνδυάσει την αξιοπρεπή εργασία με την επισιτιστική κυριαρχία, να βελτιώσει την κοινωνική προστασία των εποχιακών εργαζομένων στον αγροδιατροφικό κλάδο μέσω, μεταξύ άλλων, της προώθησης δραστηριοτήτων αμοιβαίας μάθησης για τα κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένης της καταπολέμησης της αδήλωτης εργασίας.

5.9. Η ΕΟΚΕ σημειώνει ότι το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τα εθνικά δικαστήρια περιορίζουν τη δυνατότητα θέσπισης, μέσω των εθνικών νομοθεσιών, θετικών διακρίσεων για την κάλυψη του χάσματος μεταξύ των φύλων στην κοινωνική προστασία. Με αυτό κατά νου, η ΕΟΚΕ προτείνει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Συμβούλιο να προβούν στη μεταρρύθμιση της οδηγίας 79/7/ΕΚ με σκοπό την επικαιροποίησή της. Ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ εισηγείται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή να αξιολογήσει το συντομότερο δυνατόν την εφαρμογή της οδηγίας 79/7/ΕΚ και, κατά περίπτωση, να προτείνει στο Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τις μεταρρυθμίσεις που κρίνονται ενδεδειγμένες, έτσι ώστε τα κράτη μέλη —μέσω του κοινωνικού διαλόγου— να προβούν στην αποτελεσματική κάλυψη αυτών των κενών, σύμφωνα με το άρθρο 157 παράγραφος 4 της ΣΛΕΕ.

5.10. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι η ανταλλαγή εμπειριών μεταξύ των κρατών μελών αποτελεί χρήσιμο πρόσθετο τρόπο προαγωγής των βέλτιστων πρακτικών με σκοπό την προσαρμογή των εθνικών συστημάτων κοινωνικής προστασίας στην άτυπη εργασία, μέσω της διόρθωσης τυχόν υφιστάμενων αποκλίσεων. Συνεπώς, εισηγείται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή να προωθήσει τέτοιες ευκαιρίες αμοιβαίας μάθησης, διευκολύνοντας —όπου κρίνεται σκόπιμο— τη συμμετοχή των εθνικών κοινωνικών εταίρων και της ΕΟΚΕ σε αυτές.

Βρυξέλλες, 23 Οκτωβρίου 2024.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Oliver RÖPKE

([18]) Π.χ. ελάχιστα εισοδήματα των εθνικών κρατών, συμπεριλαμβανομένης της διευκόλυνσης της επιστροφής στην απασχόληση, σύμφωνα με την αρχή 14 του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Οι ακόλουθες τροπολογίες, οι οποίες υπερψηφίστηκαν από το ένα τέταρτο τουλάχιστον των ψηφισάντων, απορρίφθηκαν κατά τη διάρκεια των συζητήσεων (άρθρο 75 παράγραφος 3 του Εσωτερικού Κανονισμού):

Τροπολογια 1

SOC/802

Αποκλίσεις στην κοινωνική προστασία

Σημείο 5.9

Να τροποποιηθεί ως εξής:

Γνωμοδότηση του τμήματος	Τροπολογία
Η ΕΟΚΕ σημειώνει ότι το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τα εθνικά δικαστήρια περιορίζουν τη δυνατότητα θέσπισης, μέσω των εθνικών νομοθεσιών, θετικών διακρίσεων για την κάλυψη του χάσματος μεταξύ των φύλων στην κοινωνική προστασία. ***Με αυτό κατά νου, η ΕΟΚΕ προτείνει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Συμβούλιο να προβούν στη μεταρρύθμιση της οδηγίας 79/7/ΕΚ με σκοπό την επικαιροποίησή της.*** Ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ εισηγείται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή να αξιολογήσει το συντομότερο δυνατόν την εφαρμογή της οδηγίας 79/7/ΕΚ και***, κατά περίπτωση, να προτείνει στο Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο*** τις μεταρρυθμίσεις που κρίνονται ενδεδειγμένες, έτσι ώστε ***τα κράτη μέλη*** —μέσω του κοινωνικού διαλόγου— να προβούν στην ***αποτελεσματική*** κάλυψη αυτών των κενών***, σύμφωνα με το*** άρθρο 157 παράγραφος 4 της ΣΛΕΕ.	Η ΕΟΚΕ σημειώνει ότι το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τα εθνικά δικαστήρια περιορίζουν τη δυνατότητα θέσπισης, μέσω των εθνικών νομοθεσιών, θετικών διακρίσεων για την κάλυψη του χάσματος μεταξύ των φύλων στην κοινωνική προστασία. Ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ εισηγείται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή να αξιολογήσει το συντομότερο δυνατόν την εφαρμογή της οδηγίας 79/7/ΕΚ και ***να ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν*** τις μεταρρυθμίσεις που κρίνονται ενδεδειγμένες, έτσι ώστε —μέσω του κοινωνικού διαλόγου— να προβούν στην κάλυψη αυτών των κενών ***λαμβάνοντας μέτρα θετικών διακρίσεων, όπως ορίζεται στο*** άρθρο 157 παράγραφος 4 της ΣΛΕΕ.

Αιτιολογία

Αντί να ζητηθεί η αναθεώρηση της οδηγίας 79/7/ΕΚ, το σημείο θα πρέπει να επικεντρωθεί στο αίτημα προς τα κράτη μέλη να προβούν στις κατάλληλες μεταρρυθμίσεις. Στο άρθρο 157 παράγραφος 4 της ΣΛΕΕ σημειώνονται τα εξής: «Προκειμένου να εξασφαλισθεί εμπράκτως η πλήρης ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών στην εργασία, η αρχή της ίσης μεταχείρισης δεν εμποδίζει τα κράτη μέλη να διατηρήσουν ή να θεσπίσουν μέτρα που προβλέπουν ειδικά πλεονεκτήματα, τα οποία διευκολύνουν το λιγότερο εκπροσωπούμενο φύλο να συνεχίσει μια επαγγελματική δραστηριότητα ή προλαμβάνουν ή αντισταθμίζουν τα μειονεκτήματα στην επαγγελματική σταδιοδρομία.»

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας

Ψήφοι υπέρ: 82

Ψήφοι κατά: 90

Αποχές: 20

Τροπολογια 2

SOC/802

Αποκλίσεις στην κοινωνική προστασία

Σημείο 1.5

Να τροποποιηθεί ως εξής:

Γνωμοδότηση του τμήματος	Τροπολογία
Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι, με την επιφύλαξη ***της δυνατότητας διερεύνησης ενός κανονιστικού μέσου***, η πορεία που περιγράφεται στη σύσταση του Συμβουλίου προς τα κράτη μέλη σχετικά με την πρόσβαση στην κοινωνική προστασία τόσο των μισθωτών όσο και των αυτοαπασχολουμένων επιτρέπει την επίτευξη προόδου όσον αφορά:	Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι, με την επιφύλαξη ***της δυνατότητας λήψης πρόσθετων ενωσιακών μέτρων για τη διευθέτηση των υπολοίπων ζητημάτων***, η πορεία που περιγράφεται στη σύσταση του Συμβουλίου προς τα κράτη μέλη σχετικά με την πρόσβαση στην κοινωνική προστασία τόσο των μισθωτών όσο και των αυτοαπασχολουμένων επιτρέπει την επίτευξη προόδου όσον αφορά:
α) κατάλληλα συστήματα κοινωνικής προστασίας (κάλυψη των κενών στην επίσημη υπαγωγή σε καθεστώς προστασίας)·	α) κατάλληλα συστήματα κοινωνικής προστασίας (κάλυψη των κενών στην επίσημη υπαγωγή σε καθεστώς προστασίας)·
β) σωρευτικά ή μεταβιβάσιμα δικαιώματα μεταξύ συστημάτων (αποτελεσματική κάλυψη)·	β) σωρευτικά ή μεταβιβάσιμα δικαιώματα μεταξύ συστημάτων (αποτελεσματική κάλυψη)·
γ) επαρκείς απολαβές με αναλογικές εισφορές (επάρκεια)·	γ) επαρκείς απολαβές με αναλογικές εισφορές (επάρκεια)·
δ) κατάλληλη πληροφόρηση ως προς τα συναφή δικαιώματα και τις υποχρεώσεις (διαφάνεια).	δ) κατάλληλη πληροφόρηση ως προς τα συναφή δικαιώματα και τις υποχρεώσεις (διαφάνεια).

Αιτιολογία

Δεν είναι απαραίτητο να γίνεται αναφορά στη δυνατότητα διερεύνησης ενός κανονιστικού μέσου, δεδομένων των συμπερασμάτων της «Έκθεσης της Επιτροπής για την εφαρμογή της σύστασης του Συμβουλίου σχετικά με την πρόσβαση στην κοινωνική προστασία για τους εργαζομένους και τους αυτοαπασχολουμένους». Σε αυτήν, δηλώνονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

— «Η σύσταση του Συμβουλίου διαδραμάτισε ρόλο στην ενίσχυση της δυναμικής για την εισαγωγή αλλαγών στα από μακρού καθιερωμένα εθνικά συστήματα κοινωνικής προστασίας [...].

— [Η] σύσταση είναι πιο σημαντική από ποτέ για να διασφαλιστεί ότι τα συστήματα κοινωνικής προστασίας είναι ικανά να προστατεύσουν μεγάλο μέρος του ενεργού πληθυσμού από οικονομικούς κλυδωνισμούς.

— Η εφαρμογή της σύστασης του Συμβουλίου πρέπει να ενσωματωθεί σε ευρύτερες κοινωνικοοικονομικές πολιτικές τόσο σε επίπεδο ΕΕ όσο και σε εθνικό επίπεδο. Είναι σημαντικό ότι ορισμένα κράτη μέλη χρησιμοποίησαν τη σύσταση και τη σχετική διαδικασία των ΕΣΕ ως ευκαιρία για να εξετάσουν, να πραγματοποιήσουν ή να προετοιμάσουν γενικές μεταρρυθμίσεις στα συστήματα κοινωνικής προστασίας [...].

— Η προσαρμογή των συστημάτων για την εξασφάλιση καλύτερης πρόσβασης στην κοινωνική προστασία για όλους είναι μια μακροπρόθεσμη διαδικασία, στην οποία εμπλέκονται οι κοινωνικοί εταίροι και άλλοι σχετικοί εθνικοί οργανισμοί.

— Η έκθεση της Επιτροπής θα πρέπει να αποτελέσει έναυσμα για συζητήσεις σχετικά με τον τρόπο αντιμετώπισης των εναπομενουσών προκλήσεων και τον τρόπο με τον οποίο η ΕΕ θα μπορούσε να στηρίξει αυτές τις προσπάθειες.»

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας

Ψήφοι υπέρ: 81

Ψήφοι κατά: 105

Αποχές: 12

Τροπολογια 3

SOC/802

Αποκλίσεις στην κοινωνική προστασία

Σημείο 1.9

Να τροποποιηθεί ως εξής:

Γνωμοδότηση του τμήματος	Τροπολογία
Η ΕΟΚΕ σημειώνει ότι το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τα εθνικά δικαστήρια περιορίζουν τη δυνατότητα θέσπισης, μέσω των εθνικών νομοθεσιών, θετικών διακρίσεων για την κάλυψη του χάσματος μεταξύ των φύλων στην κοινωνική προστασία. ***Με αυτό κατά νου, η ΕΟΚΕ προτείνει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Συμβούλιο να προβούν στη μεταρρύθμιση της οδηγίας 79/7/ΕΚ με σκοπό την επικαιροποίησή της.*** Ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ εισηγείται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή να αξιολογήσει το συντομότερο δυνατόν την εφαρμογή της οδηγίας 79/7/ΕΚ και***, κατά περίπτωση, να προτείνει στο Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο*** τις μεταρρυθμίσεις που κρίνονται ενδεδειγμένες, έτσι ώστε ***τα κράτη μέλη*** —μέσω του κοινωνικού διαλόγου— να προβούν στην αποτελεσματική κάλυψη αυτών των κενών***, σύμφωνα με*** το άρθρο 157 παράγραφος 4 της ΣΛΕΕ.	Η ΕΟΚΕ σημειώνει ότι το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τα εθνικά δικαστήρια περιορίζουν τη δυνατότητα θέσπισης, μέσω των εθνικών νομοθεσιών, θετικών διακρίσεων για την κάλυψη του χάσματος μεταξύ των φύλων στην κοινωνική προστασία. Ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ εισηγείται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή να αξιολογήσει το συντομότερο δυνατόν την εφαρμογή της οδηγίας 79/7/ΕΚ και ***να ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν*** τις μεταρρυθμίσεις που κρίνονται ενδεδειγμένες, έτσι ώστε —μέσω του κοινωνικού διαλόγου— να προβούν στην αποτελεσματική κάλυψη αυτών των κενών ***λαμβάνοντας μέτρα θετικών διακρίσεων, όπως ορίζεται στο*** άρθρο 157 παράγραφος 4 της ΣΛΕΕ.

Αιτιολογία

Αντί να ζητηθεί η αναθεώρηση της οδηγίας 79/7/ΕΚ, το σημείο θα πρέπει να επικεντρωθεί στο αίτημα προς τα κράτη μέλη να προβούν στις κατάλληλες μεταρρυθμίσεις. Στο άρθρο 157 παράγραφος 4 της ΣΛΕΕ σημειώνονται τα εξής: «Προκειμένου να εξασφαλισθεί εμπράκτως η πλήρης ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών στην εργασία, η αρχή της ίσης μεταχείρισης δεν εμποδίζει τα κράτη μέλη να διατηρήσουν ή να θεσπίσουν μέτρα που προβλέπουν ειδικά πλεονεκτήματα, τα οποία διευκολύνουν το λιγότερο εκπροσωπούμενο φύλο να συνεχίσει μια επαγγελματική δραστηριότητα ή προλαμβάνουν ή αντισταθμίζουν τα μειονεκτήματα στην επαγγελματική σταδιοδρομία.»

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας

Ίδιο αποτέλεσμα με την τροπολογία 1 επί του σημείου 5.9 (συνδεδεμένες τροπολογίες).